Odborné usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky pri výskyte materiálu podozrivého z kontaminácie spórami *Bacillus anthracis*

Bratislava, 12.03.2025
Číslo: ÚVZSR/OE/4466/12763/2025

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 5 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) vydáva toto odborné usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky (ďalej len „odborné usmernenie“).

Čl. I
Účel usmernenia

Odborné usmernenie sa vydáva s cieľom predchádzania vzniku, šírenia a obmedzenia výskytu ochorení na antrax, ako aj zjednotenia výkonu profylaktickej ochrany osôb exponovaných materiálu podozrivému z obsahu spór *Bacillus anthracis.*

Čl. II
Postup pri výskyte materiálu podozrivého z kontaminácie spórami *Bacillus anthracis*

1. Po nahlásení informácie o výskyte podozrivého materiálu na integrovaný záchranný systém (linku 112) pracovník, ktorý prijal správu upozorní hlásiaceho oznamovateľa na postup pri posudzovaní materiálu podozrivého z obsahu spór *Bacillus anthracis,* t. j. na Všeobecné zásady manipulácie s poštovými zásielkami a určovanie zásielok podozrivých z obsahu spór *Bacillus anthracis,* ktoré sú uvedené v prílohe č. 1 a na Bezpečnostné zásady pri manipulácii s materiálom podozrivým z kontaminácie spórami *Bacillus anthracis,* ktoré sú uvedené v prílohe č. 2. tohto odborného usmernenia. V prípade, že osoba oznámi doručenie takejto zásielky do domácnosti, je potrebné zvlášť podrobne vysvetliť všetky zásady bezpečnej manipulácie s takýmto materiálom.

2. Pracovník linky 112 prijímajúci oznámenie bezodkladne ohlási prítomnosť podozrivého materiálu do laboratória príslušného úradu verejného zdravotníctva, ktoré bude vykonávať vyšetrenie podozrivého materiálu podľa prílohy 5.

3. Zásady transportu a spracovania vzoriek podozrivých z obsahu spór *Bacillus anthracis* sú uvedené v prílohe č. 3.

4. Za potencionálne exponované osoby sa považujú všetky osoby, ktoré boli prítomné v miestnosti alebo časti budovy alebo inom ohraničenom priestore, kde sa vyskytol **podozrivý materiál, kde možno predpokladať otvorený prístup spór do prostredia (napríklad zásielka s práškom** alebo **prášok vysypaný na povrchu)**. Za potenciálne

exponované sa považujú aj osoby, ktorých pracovné miesto zdieľa spoločný ventilačný a/alebo vzduchotechnický systém s danou miestnosťou avšak len v prípade, že pri manipulácii s podozrivým materiálom došlo k porušeniu zásad manipulácie s podozrivým materiálom podľa prílohy č. 1 a 2 a teda je väčší predpoklad rozšírenia spór do ovzdušia.

5. Potencionálne exponované osoby určí veliteľ zásahu Hasičského a záchranného zboru, zabezpečí ich evakuáciu a dekontamináciu[1)]. Zaktualizovaný odporúčaný postup pri evakuácií a dekontaminácií osôb je uvedený v prílohe č. 4.

6. Osoby, ktoré manipulovali **s podozrivými neotvorenými zásielkami alebo s materiálmi, kde nie je predpoklad vonkajšej kontaminácie spórami (predpoklad prítomnosti spór v uzavretom systéme)**, nie je potrebné považovať za ohrozené z hľadiska možnej expozície *Bacillus anthracis* (osoby podozrivé z nákazy). V tomto prípade nie je nutné prijímať žiadne opatrenie.

7. Je potrebné zabezpečiť zoznam všetkých osôb, ktoré boli v miestnosti alebo časti budovy podľa bodu 4 v čase, keď sa zistila prítomnosť podozrivého materiálu. Zoznam zamestnancov zabezpečuje zamestnávateľ, resp. prevádzkovateľ budovy alebo prevádzkovateľ časti budovy, zoznam ostatných prítomných osôb zabezpečuje príslušník Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „PZ SR“), prítomný na mieste zásahu. Zoznam by mal obsahovať minimálne tieto údaje o každej osobe - meno a priezvisko, adresu bydliska, telefónne číslo.

8. Prostredie, v ktorom došlo k rozsypaniu podozrivého obsahu, je potrebné príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru dekontaminovať použitím odporúčaných dezinfekčných prípravkov so sporicídnym účinkom, ktoré sú uvedené v prílohe č. 6 a prebrať podozrivý materiál opäť príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru.

9. Doručenie podozrivého materiálu do najbližšieho laboratória úradu verejného zdravotníctva zabezpečujúceho vykonávanie vyšetrenia podozrivého materiálu zabezpečia príslušníci Hasičského a záchranného zboru[1]. Laboratórium je potrebné vopred telefonicky informovať o plánovanom doručení zásielky do príslušného spádového laboratória. Zoznam úradov verejného zdravotníctva, ktorých laboratóriá zabezpečujú vykonávanie vyšetrovania podozrivých materiálov, je uvedený v prílohe č. 5.
   Podozrivý materiál je potrebné doručiť do príslušného spádového laboratória aj v čase mimo pracovnej doby vrátane soboty, nedele a sviatkov.

10. Laboratórium príslušného úradu verejného zdravotníctva informuje o výsledku analýzy podozrivej zásielky ihneď po jej ukončení hlavného hygienika Slovenskej republiky a vedúceho hygienika príslušného rezortu podľa miesta, odkiaľ zásielka pochádzala, Sekciu krízového riadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „SKR MV SR“), operačné stredisko Prezídia Hasičského a záchranného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a žiadateľa o vyšetrenie (telefonicky a následne písomne alebo elektronicky). V prípade pozitívneho výsledku vyšetrenia, laboratórium ihneď informuje aj príslušného regionálneho hygienika. SKR MV SR zabezpečí informovanie ďalších účastníkov a zložiek, ktoré sú povinné konať zo zákona alebo sa podieľajú iným spôsobom na riešení konkrétnej situácie. Kontaktné údaje na príslušné rezorty sú uvedené v prílohe č. 9.

11. Laboratórium príslušného úradu verejného zdravotníctva bezpečne uskladní vyšetrený materiál 28 dní od doručenia výsledku vyšetrenia. Na základe dožiadania a po spísaní Zápisnice o vydaní veci príslušníkom PZ SR, je možné túto zásielku odovzdať príslušníkovi PZ SR (ak je potrebné materiál vydať pre potreby vyšetrovania prípadu). Ak je potrebné zásielku postúpiť do kontrolného chemického laboratória civilnej ochrany, predmetnú zásielku môže prevziať a postúpiť do kontrolného chemického laboratória civilnej ochrany zamestnanec kontrolného laboratória chemickej ochrany. Preberajúca osoba potvrdí prevzatie materiálu svojim podpisom. Materiál je možné vydať len v prípade, že je považovaný z mikrobiologického hľadiska za bezpečný. Neprevzatá podozrivá zásielka bude po tomto termíne deštruovaná.

12. Profylaktická ochrana osôb, podozrivých z expozície látkam podozrivým z obsahu spór *Bacillus* anthracis (osoby podozrivé z nákazy), sa odporúča vykonávať podľa prílohy č. 7.

Čl. III
Účinnosť

Odborné usmernenie nadobúda účinnosť dňa 12.03.2025.

MUDr. Mgr. Tatiana Červeňová, MPH, MHA
hlavný hygienik Slovenskej republiky

ZOZNAM PRÍLOH:

1. Všeobecné zásady manipulácie s poštovými zásielkami a určovanie zásielok podozrivých z obsahu spór *Bacillus anthracis*
2. Bezpečnostné zásady pri zistení prítomnosti materiálu podozrivého z kontaminácie spórami *Bacillus anthracis*
3. Zásady manipulácie so vzorkami podozrivými z obsahu spór *Bacillus anthracis* v laboratóriách
4. Odporúčané evakuačné a dekontaminačné postupy v prípade podozrenia na kontamináciu prostredia spórami *Bacillus anthracis*
5. Zoznam laboratórií úradov verejného zdravotníctva, ktoré vykonávajú vyšetrovanie podozrivého materiálu
6. Zoznam odporúčaných dezinfekčných prostriedkov
7. Odporúčanie pre postexpozičnú profylaxiu antraxu
8. Guidance for Protecting Responders' Health During the First Week Following A Wide-Area Aerosol Anthrax Attack
9. Kontaktné údaje na zodpovedné osoby rezortov dopravy, obrany a vnútra

---

[1/] *Pokyny prezidenta Hasičského a záchranného zboru č.48/2003 o vykonávaní dezinfekcie a sterilizácie pri kontakte s biologickým materiálom*

Príloha č. 1

VŠEOBECNÉ ZÁSADY MANIPULÁCIE S POŠTOVÝMI ZÁSIELKAMI A URČOVANIE ZÁSIELOK PODOZRIVÝCH Z OBSAHU SPÓR *BACILLUS ANTHRACIS*

Každá organizácia, v ktorej pracovníci manipulujú s doručenými poštovými zásielkami, by mala vo vlastnom záujme prehodnotiť svoje interné pokyny na manipuláciu s poštovými zásielkami a zároveň zhodnotiť mieru rizika prijatia poštových zásielok kontaminovaných biologickými alebo chemickými látkami.

Všeobecné pokyny na manipuláciu s poštovými zásielkami:

- Všímať si podozrivé poštové zásielky.
- Poštové zásielky otvárať opatrne (s použitím noža na otváranie obálok alebo inej metódy, pri ktorej je najmenšia pravdepodobnosť porušenia obsahu zásielky).
- Pri otváraní poštových zásielok vyvíjať minimálny pohyb.
- Nefúkať do poštových zásielok.
- Netriasť a nevysýpať obsah poštovej zásielky.
- Počas otvárania poštových zásielok sa nedotýkať rukami úst ani nosa.
- Po manipulácii s poštovými zásielkami si umyť ruky.

Na základe odhadovanej miery rizika môže vedenie organizácie prijať rôzne prídavné opatrenia, ako napr. používanie rukavíc alebo vhodných respirátorov pri manipulácii s poštovými zásielkami alebo vymedzenie možnosti manipulácie s poštovými zásielkami len na trénované osoby a vyhradené priestory. Odporúča sa všeobecné pokyny spracovať na plagát a tento umiestniť na pracovisku na dobre viditeľné miesto.

Ako určiť podozrivú zásielku

Za poštovú zásielku podozrivú z obsahu spór *Bacillus anthracis* sa považuje každá zásielka, ktorej poškodeným obalom uniká neznámy sypký obsah.

Za poštovú zásielku podozrivú z obsahu spór *Bacillus anthracis* sa považuje aj nepoškodená poštová zásielka, ktorá pri dotyku vykazuje znaky obsahu sypkého materiálu.

Príloha č. 2

BEZPEČNOSTNÉ ZÁSADY PRI ZISTENÍ PRÍTOMNOSTI MATERIÁLU PODOZRIVÉHO Z KONTAMINÁCIE SPÓRAMI *BACILLUS ANTHRACIS*

Základné informácie o antraxe

1. Pôvodcom antraxu je baktéria *Bacillus anthracis*, ktorá v závislosti od miesta vstupu infekcie môže vyvolať kožnú, črevnú alebo pľúcnu formu ochorenia. Aby sa tak stalo, baktérie antraxu sa musia votrieť cez poškodenú kožu, musia byť prehltnuté alebo

vdýchnuté v jemnom aerosóle. Aj po expozícii je možné predísť ochoreniu včasným profylaktickým podávaním zodpovedajúcich antibiotík. Prenos antraxu z osoby na osobu nebol dokázaný.

2. Aby mohol pôvodca antraxu pôsobiť v aerosóle, častice aerosólu musia byť veľmi malé. Takýto produkt nie je ľahké vyrobiť, vyžaduje to vysokú kvalitu technických znalostí a špeciálne vybavenie. Ak sa tieto veľmi malé častice vdýchnu, môže vzniknúť pľúcna infekcia ohrozujúca život. Aj v tomto prípade je efektívne včasné rozpoznanie a liečenie.

Tieto návody boli pripravené ako odporúčané bezpečnostné opatrenia pre manipuláciu s poštovými zásielkami podozrivými z obsahu spór *Bacillus anthracis* (obyčajne ide o zásielky obsahujúce práškové látky), v primeranej miere sú použiteľné ako všeobecné pravidlá pri zistení prítomnosti akéhokoľvek materiálu podozrivého z kontaminácie spórami *Bacillus anthracis*, preto

ŽIADNA PANIKA

PODOZRIVÁ NEOTVORENÁ POŠTOVÁ ZÁSIELKA (PRÍPADNE AJ OZNAČENÁ ”ANTRAX”)

1. Nehrkať, netriasť, ani nevyberať obsah podozrivej poštovej zásielky.
2. VLOŽIŤ poštovú zásielku do plastového vrecka, alebo do vhodného kontajnera, aby sa obsah nemohol vysypať, príp. vytiecť.
3. Ak nie je žiaden kontajner k dispozícii, poštovú zásielku ZAKRYŤ – napr. oblečením, papierom, odpadkovým košom, a potom už neodkrývať!
4. ZAVRIEŤ okná a dvere v miestnosti a OPUSTIŤ miestnosť. Zabrániť vstupu aj ďalším ľuďom. Miestnosť musí byť uzatvorená až do obdržania výsledkov laboratórnej analýzy. V prípade potreby uzavrieť celú časť budovy.
5. UMYŤ si ruky **mydlom a vodou**.
6. Čo ďalej:
   - ak ste **doma**, hlásiť prípad telefonicky na č. 112 (informovať operátora, že ide o neotvorenú alebo inak neporušenú poštovú zásielku)
   - ak ste **v práci**, hlásiť prípad telefonicky na č. 112 a upozorniť nadriadených.
7. PRIPRAVIŤ ZOZNAM všetkých ľudí, ktorí boli v miestnosti alebo časti budovy v čase, keď sa zistila prítomnosť podozrivej poštovej zásielky. Tento zoznam potom poskytnúť príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, polícii a v prípade pozitivity vyšetrovaného materiálu aj príslušnému regionálnemu hygienikovi.
8. ČAKAŤ v určenej miestnosti na príchod príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a ostatných záchranárskych zložiek integrovaného záchranného systému a po príchode REŠPEKTOVAŤ ICH POKYNY.

PODOZRIVÁ OTVORENÁ POŠTOVÁ ZÁSIELKA S PRÁŠKOM, ALEBO PRÁŠOK VYSYPANÝ NA POVRCHU

1. NESKÚŠAŤ UTRIEŤ takýto prášok. Okamžite vysypaný prášok ZAKRYŤ – napr. oblečením, papierom, odpadkovým košom, a potom už neodkrývať!

2. ZAVRIEŤ okná a dvere v miestnosti a OPUSTIŤ miestnosť. Zabrániť vstupu aj ďalším ľuďom. Miestnosť musí byť uzatvorená až do potvrdenia výsledkov laboratórnej analýzy. V prípade potreby uzavrieť celú časť budovy.
3. UMYŤ si ruky **mydlom a vodou**, aby sa prášok nerozšíril na tvár.
4. Čo ďalej:
    - ak ste **doma**, hlásiť prípad telefonicky na č. 112 (informovať operátora, že ide o otvorenú poštovú zásielku resp. prášok vysypaný na povrch)
    - ak ste **v práci**, hlásiť prípad telefonicky na č. 112 a upozorniť nadriadených.
5. Ak je to možné, PRIPRAVIŤ ZOZNAM všetkých osôb v miestnosti alebo časti budovy, najmä tých, ktorí prišli s práškom do styku. Tento zoznam potom poskytnúť príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, polícii a v prípade potreby (pozitivita vyšetrovaného materiálu) príslušnému regionálnemu hygienikovi.
6. ČAKAŤ v určenej miestnosti na príchod príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a ostatných záchranárskych zložiek integrovaného záchranného systému a po príchode REŠPEKTOVAŤ ICH POKYNY.

PODOZRENIE Z KONTAMINÁCIE MIESTNOSTI BIOLOGICKÝM AEROSOLOM

- ***napr. po aktivácii nejakého detekčného zariadenia, po varovaní, že je kontaminovaný ventilačný systém alebo klimatizácia, príp. po varovaní, že bol vo verejnom priestore rozšírený biologický prostriedok***

1. Vypnúť všetky ventilátory alebo klimatizačné jednotky, ak sú v miestnosti.
2. Okamžite OPUSTIŤ danú oblasť.
3. ZAVRIEŤ dvere, alebo celú časť budovy, zabrániť vstupu ďalším ľuďom.
4. Čo ďalej:
    - ak ste **doma**, hlásiť prípad telefonicky na č. 112
    - ak ste **v práci**, hlásiť prípad telefonicky na č. 112 a upozorniť nadriadených.
5. Ak je to možné, VYPNÚŤ systém ventilácie vzduchu, klimatizácie v celej budove.
6. Ak je to možné, pripraviť zoznam všetkých ľudí, ktorí boli v miestnosti alebo časti budovy. Tento zoznam potom poskytnúť príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, polícii a príslušnému regionálnemu hygienikovi.
7. ČAKAŤ v určenej miestnosti na príchod príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a ostatných záchranárskych zložiek integrovaného záchranného systému a po príchode REŠPEKTOVAŤ ICH POKYNY.

Príloha č. 3

ZÁSADY MANIPULÁCIE SO VZORKAMI PODOZRIVÝMI Z OBSAHU SPÓR *BACILLUS ANTHRACIS* V LABORATÓRIÁCH

I. Preberanie materiálu:

a) Materiál označený ako podozrivý z obsahu spór *B.anthracis* preberajú len osoby, ktoré boli na túto prácu určené a ktoré boli vopred informované o jej dodaní.

b) S doručeným materiálom manipulujú opatrne. V doručenej podobe dopravenú zásielku zanesú do vyčlenených priestorov pre laboratórne spracovanie.

II. Spracovanie materiálu:

a) Zásielka môže byť otvorená len v tomto priestore (biologický bezpečnostný box triedy III.). Pracovník, ktorý zásielku otvára, je oblečený v ochrannom odeve, používa masku, rukavice. Pri otváraní a spracovaní zásielky musia byť zatvorené dvere a okná, aby sa minimalizovala možnosť vzniku aerosólu a vírenie prachu.

b) Pri manipulácii so vzorkou od jej otvorenia až do naočkovania alebo ďalšieho iného spracovania pracuje v biologickom bezpečnostnom boxe triedy III. Počas práce dodržujú platné bezpečnostné pravidlá pre prácu v mikrobiologickom laboratóriu.

c) Po každom spracovaní takto doručenej vzorky sa vykoná dezinfekcia prostredia boxu dezinfekčnými prostriedkami so sporocídnym účinkom.

d) Použitý jednorazový odev sa ukladá do vriec, dekontaminuje a nakladá sa s ním ako s ostatným kontaminovaným materiálom podľa postupov platných v laboratóriu.

e) Materiál kontaminovaný vegetatívnymi formami *B. anthracis* sa dekontaminuje bežnými dekontaminačnými postupmi a prostriedkami, ktoré majú baktericídne vlastnosti.

III. Priebežná dezinfekcia:

Prostredie vyčleneného laboratória (boxy a príslušná predsieň a chodba) sa priebežne dezinfikuje do ukončenia vyšetrenia. Na priebežnú dezinfekciu je možné používať aj dezinfekčné prostriedky s baktericídnym účinkom, nakoľko sa predpokladá kontaminácia prostredia vegetatívnymi formami *Bacillus anthracis*.

Príloha č. 4

ODPORÚČANÉ EVAKUAČNÉ A DEKONTAMINAČNÉ POSTUPY V PRÍPADE PODOZRENIA NA KONTAMINÁCIU PROSTREDIA SPÓRAMI *Bacillus anthracis*

Odporúčania pre osoby, ktoré nemanipulovali priamo s podozrivým materiálom, u ktorého sa predpokladá otvorený prístup spór do prostredia (napríklad otvorená zásielka), ale boli prítomné v objekte v čase jej zistenia

Osoby (zamestnanci) by mali byť za účelom evakuácie a dekontaminácie rozdelené do dvoch skupín:

1. skupina: Predstavuje osoby, ktoré **nevstúpili** do miestnosti, v ktorej sa nachádza podozrivý materiál, u ktorého sa predpokladá otvorený prístup spór do prostredia a ktorých pracovisko v rámci budovy nezdieľa spoločný ventilačný a/alebo vzduchotechnický systém s danou miestnosťou.

- Tieto osoby nevyžadujú dekontamináciu. Mali by byť bezpečne evakuované takými cestami a na také miesta, aby nedošlo k ich kontaktu s osobami zaradenými do skupiny 2 (prevencia skríženej kontaminácie).

2. skupina: Zahŕňa osoby, ktoré boli prítomné v miestnosti s podozrivým materiálom, u ktorého sa predpokladá otvorený prístup spór do prostredia alebo ich pracovné miesto zdieľa spoločný ventilačný a/alebo vzduchotechnický systém s danou miestnosťou.

- **Tieto osoby by mali byť okamžite evakuované z miestnosti, v ktorej sa vyskytuje podozrivý materiál a mali by sa podrobiť dekontaminácii, ktorá zahŕňa umytie pokožky rúk, predlaktí, tváre a nôh pod tečúcou vodou. Umytie exponovanej pokožky by malo zahŕňať aj umytie akéhokoľvek exponovaného šperku, okuliarov a podobne; a každej potenciálne exponovanej časti tela.**

Osoby zaradené do 1. a 2. skupiny nevyžadujú izoláciu ani hospitalizáciu na infekčnom ani inom oddelení.

Odporúčania pre osoby, ktoré priamo manipulovali s podozrivým materiálom

1. MANIPULÁCIA S PODOZRIVÝM MATERIÁLOM, AK SA NEPREDPOKLADÁ OTVORENÝ PRÍSTUP SPÓR DO PROSTREDIA (NAPRÍKLAD S NEOTVORENOU POŠTOVOU ZÁSIELKOU,PRÍPADNE AJ OZNAČENOU ”ANTRAX”)
   Dekontaminácia prostredia: **Nevyžaduje sa.**
   Dekontaminácia osôb: **Dôkladne si umyť ruky mydlom pod tečúcou vodou. Nevyžaduje sa izolácia ani hospitalizácia na infekčnom oddelení.**

2. MANIPULÁCIA S PODOZRIVÝM MATERIÁLOM, AK SA PREDPOKLADÁ OTVORENÝ PRÍSTUP SPÓR DO PROSTREDIA (NAPRÍKLAD S OTVORENOU POŠTOVOU ZÁSIELKOU) – prášok vysypaný na povrchu, rukách a odeve, príp. jeho inhalácia, iný materiál, otvorený do vonkajšieho prostredia.

Tieto osoby sú identifikované ako osoby v osobitnom riziku expozície zvýšenej koncentrácii spór *B. anthracis.* Tieto osoby by mali byť z miestnosti, v ktorej sa vyskytuje podozrivý materiál, evakuované osobitnou únikovou cestou a na odlišné miesto, kde sa podrobia rozsiahlejšej dekontaminácii. Existuje tu riziko, že pri vyzliekaní vonkajších vrstiev odevu môže dôjsť ku kontaminácii vnútorných vrstiev odevu alebo pokožky alebo dýchacích ciest.

Dekontaminácia prostredia: **Vykonať dezinfekciu kontaminovaných povrchov s použitím dezinfekčných prípravkov so sporicídnym účinkom.**

Dekontaminácia osôb:

1. **Dôkladne umyť ruky aj celé predlaktia** mydlom pod tečúcou vodou (zamerať sa najmä na časti tela zasiahnuté práškom). **Umytie exponovanej pokožky by malo zahŕňať aj umytie akéhokoľvek exponovaného šperku a predmetu, kde sa predpokladá kontaminácia.**
2. **Opatrne si vyzliecť kontaminované oblečenie (vrátane topánok), vložiť ho do plastového vreca (napr. plastové vrece na odpadky), alebo do kontajnera a odovzdať ho príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (HaZZ).** Každé plastové vrece musí byť označené štítkom, na ktorom bude meno a priezvisko majiteľa jeho obsahu, telefónne číslo a zoznam vecí, ktoré obsahuje. Uzavreté vrecia skladovať na vyhradenom mieste do doby oznámenia výsledku laboratórnej analýzy podozrivého materiálu.
3. **Čo najskôr sa osprchovať (umyť si systematicky od hlavy smerom nadol všetky miesta exponovanej aj neexponovanej pokožky),** na umývanie pokožky použiť mydlo, príp. šampón.

Dekontamináciu vykonajú RÚVZ, ktoré prevádzkujú mikrobiologické laboratóriá vo svojom laboratóriu, dostupnou technikou (autoklávovaním). Dovoz kontaminovaného materiálu do laboratória RÚVZ na dekontamináciu zabezpečuje HaZZ.

Osobám, u ktorých je nutné vykonať dekontamináciu oblečenia, poskytne miestne príslušný RÚVZ náhradný odev formou jednorazového oblečenia.

Osoby, ktoré manipulovali s otvoreným podozrivým materiálom alebo s práškom vysypaným na povrchu sa dopravia do najbližšieho zdravotníckeho zariadenia (kontaktovať Integrovaný záchranný systém 112), ktoré im predpíše odporúčanú profylaxiu, sú poučené o potrebe sledovania zdravotného stavu a prípadných klinických príznakoch ochorenia na antrax, potrebe okamžitého návratu do zdravotníckeho zariadenia v prípade prejavenia sa príznakov a následne sú prepustené. Tieto osoby nevyžadujú izoláciu ani hospitalizáciu na infekčnom oddelení.

Po ukončení laboratórneho vyšetrenia s negatívnym výsledkom na *B. anthracis* sa profylaktické užívanie ATB ihneď preruší. V prípade pozitívneho výsledku sa pacient okamžite hospitalizuje zo zdravotných dôvodov.

Príloha č.5

ZOZNAM LABORATÓRIÍ ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA, KTORÉ VYKONÁVAJÚ VYŠETROVANIE PODOZRIVÉHO MATERIÁLU

Vykonávanie laboratórnych analýz podozrivých zásielok a materiálov zabezpečujú nasledovné úrady verejného zdravotníctva:

1. **Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky** pre Bratislavský, Trnavský, Nitriansky a Trenčiansky kraj
   Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava, mobil: +421907 592 254, služba 24/7
2. **Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici** pre Banskobystrický a Žilinský kraj, Cesta k nemocnici 25, 975 56 Banská Bystrica, tel.: + **421 905 272 298 – služba 24/7**
3. **Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach** pre Košický a Prešovský kraj, Senný trh 4, 04001 Košice, tel: +421 910 339 920 **– služba 24/7**.

Príloha č. 6

ZOZNAM ODPORÚČANÝCH DEZINFEKČNÝCH PROSTRIEDKOV

Názov	Koncentrácia	Expozícia	Účinná látka	Účinnosť	Forma
Chloramix D	0,5%	15 min.	chlór	A,B,C,T,M,V	tabletová
Chloramix DT	1tbl/1,5 l vody	15 min	chlór	A,B,C,T,M,V	tabletová
Chloramin T	1 %	30 min.	chlór	A,B,C,T,M,V	práškový
Banox HP plus	1,0 %	10 min.	chlórnan sodný	A, V, B, T, M, C	kvapalná

Spektrum účinnosti

A	usmrtenie vegetatívnych foriem baktérií a mikroskopických kvasinkový húb
B	virucídny účinok na široké spektrum vírusov (vrátane neobalených malých vírusov)
(B)	obmedzená virucidná účinnosť (účinnosť na obalené živočíšne vírusy, účinnosť na HV/HVB potvrdená v zahraničných laboratóriách)
C	inaktivácia bakteriálnych spór
T	usmrtenie mykobaktérií komplexu *M. tuberculosis*
M	usmrtenie potenciálne patogénnych mykobaktérií
V	fungicídny účinok na mikroskopické vláknité huby (plesne)
Z	zabráni rozmnožovaniu baktérií a húb
Y	Protozoicídny

Príloha č. 7

ODPORÚČANIE PRE POSTEXPOZIČNÚ PROFYLAXIU ANTRAXU

Postexpozičná profylaxia antraxu chemoterapeutikami sa odporúča po preukázanej alebo vysoko pravdepodobnej expozícii spóram *B. anthracis*. K takej expozícii môže dôjsť len pri nehode v laboratóriu alebo bioteroristickom napadnutí.

Na postexpozičnú profylaxiu antraxu sa odporúča použiť ciprofloxacín a ofloxacín, a to na základe stanovenia citlivosti in vitro. U najťažších foriem pľúcneho antraxu sa odporúča kombinácia dvoch antibiotík.

A. DOSPELÍ

Dospelé osoby (muži, ženy 18 – 65 rokov)
ciprofloxacín 2x 500 mg – dĺžka podávania 60 dní
alebo
doxycyklín 2x100 mg – dĺžka podávania 60 dní
alebo
amoxicilín 3x500 mg – dĺžka podávania 60 dní

**** Zvážiť liekové interakcie a individuálny profil pacienta***

Tehotné ženy
Amoxicilín 3x500 mg – dĺžka podávania 60 dní

**** V prípade alergie na betalaktámy po zvážení rizík možno používať doxycyklín alebo ciprofloxacín***

Pacienti nad 65 rokov

doxycyklín 2x100 mg – dĺžka podávania 60 dní
alebo
ciprofloxacín 2x 500 mg – dĺžka podávania 60 dní
alebo
amoxicilín 3x500 mg – dĺžka podávania 60 dní

**** Zvážiť liekové interakcie a individuálny profil pacienta***
***** Ciprofloxacín môže mať v starobe častejšiu neurotoxicitu – zvážiť ju pri preskripcii***

***B*. DETI**
Antibiotiká, ktoré možno použiť pre deti sú v poradí podľa dôležitosti

Deti staršie ako 9 rokov

amoxicilín 3x500 mg - dĺžka podávania 60 dní
alebo
ciprofloxacín 2x 500 mg - dĺžka podávania 60 dní
alebo
doxycyklín 2x100 mg - dĺžka podávania 60 dní

**** Zvážiť liekové interakcie a individuálny profil pacienta, v prípade alergie na betalaktámy po zvážení rizík možno používať ciprofloxacín alebo doxycyklín***

Deti mladšie ako 9 rokov

amoxicilín 80 mg/kg/deň rozdelený do 3 denných dávok - dĺžka podávania 60 dní
alebo
ciprofloxacín 10-15 mg/kg/deň rozdelený do 2 denných dávok - dĺžka podávania 60 dní
alebo
doxycyklín 5 mg/kg/deň, rozdelený do 2 denných dávok - dĺžka podávania 60 dní

**** Zvážiť liekové interakcie a individuálny profil pacienta, v prípade alergie na betalaktámy po zvážení rizík možno používať ciprofloxacín alebo doxycyklín***

V prípade, že sa nepotvrdí obsah spór antraxu v podozrivom materiáli je nutné postexpozičnú profylaxiu ihneď ukončiť.

Preparáty vhodné k postexpozičnej profylaxii dostupné na Slovensku:

Ciprofloxacín – preparáty – J01MA02 t.j. CIPRINOL, CIPHIN, CIPLOX
Amoxicilín – preparáty – J01CA04 t.j. AMOCLEN, AMOXICILIN, OSPAMOX, DUOMOX
Doxycyklín – preparáty – J01AA02 t.j. DEOXYMYKOIN, DOXYBENE, DOXYHEXAL

Príloha č. 8

- https://www.osha.gov/anthrax/control-prevention#PersonalProtectiveEquipment
- Guidance for Protecting Responders' Health During the First Week Following A Wide-Area Aerosol Anthrax Attack

Príloha č. 9

Kontaktné údaje na zodpovedné osoby rezortov dopravy, obrany a vnútra

Operačné stredisko Prezídia Hasičského a záchranného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky:
e-mail: operacne.phazz@minv.sk, tel.: 0961055227, 0961055228

Sekcia krízového riadenia MV SR:

Oddelenie civilnej ochrany	Email	tel. číslo	klapka	služobný mobil
MUDr. Mgr. Balážová Drahomíra	drahomira.balazova@minv.sk;	02/48593313		

Kontrolné chemické laboratórium civilnej ochrany

Kontrolné chemické laboratórium civilnej ochrany v Nitre					
Orolín Milan, Ing.	milan.orolin@minv.sk	037/7335802		+421 908 949 638	Nitra
Kontrolné chemické laboratórium civilnej ochrany v Slovenskej Ľupči					
Sedláček Peter Ing.	peter.sedlacek@minv.sk	0961 604 250		+421 908 949 639	Slovenská Ľupča
Kontrolné chemické laboratórium civilnej ochrany v Jasove					
Paharová Jana RNDr.	jana.paharova@minv.sk	055/4664341		+421 905 419 882	Jasov

Vedúci hygienik MV SR	Adresa	Telefón – pevná linka	e-mail
mjr. MUDr. Tatiana Darulová	Ministerstvo vnútra SR Sekcia personálnych a sociálnych činností odbor zdravotníctva oddelenie verejného zdravotníctva Pribinova 2, 812 72 Bratislava (pracovisko: Gunduličova 2, Bratislava)	09610 56021	tatiana.darulova@minv.sk

Regionálny hygienik MV SR	Kraj	Adresa pracoviska	Telefón – pevná linka	e-mail
mjr. RNDr. Božena Ištvánová, PhD., MPH	Bratislavský	Gunduličova 2 811 05 Bratislava	09610 56018	bozena.istvanova@minv.sk
mjr. MUDr. Tatiana Darulová	Trnavský	Gunduličova 2 811 05 Bratislava	09610 56021	tatiana.darulova@minv.sk
	Nitriansky, Trenčiansky		09610 56021	
mjr. MUDr. Agnesa Koprivová	Banskobystrický, Žilinský	Okružná 19 974 04 Banská Bystrica	09616 06092	agnesa.koprivova@minv.sk
mjr. MUDr. Ľudmila Tintová	Prešovský, Košický	Kuzmányho 8 041 02 Košice	09619 60095	ludmila.tintova@minv.sk

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

Vedúci hygienik rezortu	Adresa	Služobné mobilné číslo	Telefón – pevná linka	e-mail
PhDr. Renáta Šantavá MPH	Ministerstvo obrany SR Vojenský ústav hygieny a epidemiológie Bratislava Námestie generála Viesta 2 832 47 Bratislava	0903 820 958	0960 303 957	renata.santava@mil.sk

Regionálny hygienik	Kraj	Adresa	Služobné mobilné číslo	Telefón – pevná linka	e-mail
	Bratislavský, Nitriansky, Trenčiansky, Trnavský	Ministerstvo obrany SR Vojenský ústav hygieny a epidemiológie Bratislava Regionálne stredisko Bratislava Námestie generála Viesta 2		0960 303 955	

		832 47 Bratislava			
kpt. PhDr. Veronika Chrenková, MPH	Banskobystrický, Žilinský	Ministerstvo obrany SR Vojenský ústav hygieny a epidemiológie Bratislava Regionálne stredisko Ružomberok gen. Miloša Vesela 21 034 26 Ružomberok	0903 820 693	0960 474 564 044/4382564	veronika.chrenkova@mil.sk
mjr. doc. PhDr. Peter Kišac, PhD., MPH	Prešovský, Košický	Ministerstvo obrany SR Vojenský ústav hygieny a epidemiológie Bratislava Regionálne stredisko Košice Komenského 39/A 040 01 Košice	0903 820 684	0960 515 561	peter.kisac@mil.sk

Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky

Vedúci hygienik rezortu	Adresa	Služobné mobilné číslo	Telefón – pevná linka	e-mail
RNDr. Martina Pilková, PhD., MPH	Ministerstvo dopravy SR Útvar vedúceho hygienika rezortu Námestie slobody č. 6, 810 05 Bratislava	0918 825 073	02/594 94 694	martina.pilkova@mindop.sk

Oblastný hygienik	Okresy	Adresa	Služobné mobilné číslo	Telefón – pevná linka	e-mail
MUDr. Iveta Dubrovová, PhD., MPH	Bratislava, Senica, Skalica, Malacky, Pezinok, Trnava, Piešťany, Myjava, Nové mesto nad, Váhom, Senec, Dunajská Streda, Šaľa, Galanta, Nové Zámky, Komárno	Ministerstvo Dopravy SR Útvar vedúceho hygienika rezortu Oddelenie oblastného hygienika Bratislava Námestie slobody č.6 810 05 Bratislava	0915 393 664	02/594 94 733	iveta.dubrovova@mindop.sk
MUDr. Zuzana Szabová	Žilina, Kysucké Nové Mesto, Čadca, Námestovo, Trstená, Dolný Kubín, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Poprad, Kežmarok, Bytča, Púchov, Považská Bystrica, Ilava, Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Prievidza	Ministerstvo Dopravy SR Útvar vedúceho hygienika rezortu Oddelenie oblastného hygienika Žilina	0915 393 666	0915 291 935	zuzana.szabova@mindop.sk

		Na priekope 170/4 010 01 Žilina			
RNDr. Soňa Hanesová	Zvolen, Banská Bystrica, Brezno, Detva, Rimavská Sobota, Revúca, Poltár, Lučenec, Veľký Krtíš, Krupina, Levice, Banská Štiavnica, Žarnovica, Žiar nad Hronom, Turčianske Teplice, Martin, Topoľčany, Hlohovec, Nitra, Zlaté Moravce, Partizánske, Levice	Ministerstvo Dopravy SR Útvar vedúceho hygienika rezortu Oddelenie oblastného hygienika Zvolen T.G.Masaryka 3413 960 01 Zvolen	0915 393 665	045/229 30 35	sona.hanesova@mindop.sk
Mgr. Otília Petru	Košice, Rožňava, Snina, Gelnica, Spišská Nová Ves, Prešov,Levoča, Sabinov, Stará Ľubovňa, Bardejov, Svidník, Stropkov, Medzilaborce, Snina, Sobrance, Michalovce, Trebišov, Vranov nad Topľou	Ministerstvo Dopravy SR Útvar vedúceho hygienika rezortu Oddelenie oblastného hygienika Košice Hlavná 6040 01 Košice	0915 393 667	055/625 6007	otilia.petru@mindop.sk